

4. Енциклопедія сучасної України. Дисидентський рух
http://esu.com.ua/search_articles.php?id=24366

5. Указ Президента України № 937/2006 від 8 листопада 2006 року «Про відзначення державними нагородами України засновників та активістів Української Громадської Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод».

Мінченко М.

(наук. кер. – ст. викладач Федоров І. О.)

*студентка III курсу факультету філології та історії
 Глухівського національного педагогічного університету
 імені Олександра Довженка*

Недержавні правозахисні організації в Україні та їх діяльність

Згідно ст.3 Конституції України держава виступає гарантом прав людини, що є найвищою соціальною цінністю і важливим об'єктом конституційно-правового регулювання [1].

Реалізація вищезазваної статті здійснюється через компетенцію державних та недержавних правозахисних організацій. Першу групу складають: міжурядові, органи юстиції, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (Омбудсман), органи захисту прав споживачів [6]. Другу становлять такі правозахисні організації як, міжнародні неурядові, недержавні нотаріуси, адвокатура; діяльність, роль, значення яких ми і розглянемо [9].

Ст. 131-2, Розділу VIII Конституції України від 30 вересня 2016 р., містить основні повноваження адвокатури, що полягають у здійсненні представництва іншої особи у суді та захист від кримінального обвинувачення (законом прописані випадки щодо представництва у суді: захисту соціальних прав, виборів та референдумів, у трудових спорах й малозначних й щодо малолітніх та неповнолітніх осіб, недієздатних чи дієздатність яких обмежена). Даній недержавній, добровільно-об'єднаній, правозахисній організації гарантується незалежність. Здійснення її діяльності та засади організації визначаються й іншими законодавчими актами, зокрема Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [3]. Згідно ст. 2 п.1 та ст.4 п.1 Розділу I цього закону, адвокатура постає як недержавний самоврядний інститут, що здійснюється на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів.

Фізична особа може отримати право на заняття адвокатською діяльністю за наступних умов: мати вищу юридичну освіту, володіти державною мовою, стаж роботи у галузі права повинен становити не менше 2 років, скласти кваліфікаційний іспит та присягу, пройти стажування й отримати свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю (ст.6 п.1 Розділу II).

Відповідно ст.2 п. 3 Розділу I, в Україні діє адвокатське самоврядування. На сьогоднішній день існує юридична особа – Національна асоціація адвокатів України (НААУ), що у своїй системі разом із такими органами, як: конференція та рада адвокатів регіону, кваліфікаційно-дисциплінарна та вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісії, з'їзд та рада адвокатів України, що покликані реалізовувати завдання адвокатського самоврядування. Воно полягає у забезпеченні незалежності адвокатів та підтримка їх високого професійного рівня, дотримання гарантій діяльності і ведення Єдиного реєстру адвокатів України та ін. [2].

За ст.4 п.3 Розділу I та ст. ст. 13,14,15 Розділу II, адвокатська діяльність здійснюється за такими формами: індивідуально, адвокатське об'єднання, організаційно-правові форми адвокатського бюро.

Наступним недержавним правозахисним інститутом в Україні є приватні нотаріуси, правовою основою діяльності яких виступає Закон «Про нотаріат» [4].

Згідно ст.3 Глави I Розділу I, нотаріусом може бути громадянин України з повною вищою юридичною освітою, який володіє державною мовою й стаж роботи у галузі права складає не менше шести років, склав кваліфікаційний іспит та отримав свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю.

Надання вимог до робочого місця (контори), видача реєстраційного посвідчення, печатки, провадиться Міністерством юстиції України. Протягом 30 робочих днів, маючи акт про сертифікацію контори, приватний нотаріус повинен розпочати свою діяльність (ст. 24. Глава 3 Розділ I, ст. ст. 25.26).

До компетенції нотаріусів, згідно ст. 34 Розділу II, належить: видання свідоцтва про права на спадщину, на частку у спільному майні подружжя у разі смерті одного з подружжя, про придбання майна з аукціонів, дублікатів нотаріальних документів, посвідчують довіреності, договори, заповіти (правочини), факт, що фізична особа є живою, є виконавцем заповіту, засвідчують вірність копій і перекладу документів, приймають на зберігання документи та ін.

Основні засади здійснення нотаріальної діяльності прописані у Главі 4 Розділу III, за якими нотаріус повинен неухильно дотримуватися обов'язків, керуватися даними положеннями при наданні посадових послуг.

Ще одну гілку недержавних інститутів в Україні утворюють міжнародні неурядові правозахисні організації (МНУО). Це союз громадян, однією з цілей якого є надати міжнародну допомогу в суспільному житті, без одержання від цього матеріального зиску.

Україна є учасником МНУО – Міжнародна амністія (МА), Amnesty International Ukraine. Вперше на нашій території її було засновано 1991 р. М. Мариновичем і вектором його роботи був захист конкретних в'язнів, подолання дискримінації, проголошення рівності, захист прав біженців. Ця організація проводила інформаційно-просвітницьку діяльність у навчальних закладах [7]. У 2011 р. була створена кампанія «Зупинимо тортури в Україні», спрямована знищити тортури, що проводять органи міліції по відношенню до правопорушників.

До складу Міжнародної Гельсінської федерації з прав людини входить Український Гельсінська союз [5]. Основне завдання даної неурядової організації – дотримання прав людини згідно Заключного акту Наради з безпеки і співробітництва в Європі.

Однією із неурядових правозахисних організація, до складу якої входить Україна, є Нагляд за правами людини (Human Rights Watch). На офіційному сайті громадяни, іноземці бачать стан гострих соціальних проблем своєї країни, способи надання допомоги людям, безпритульним дітям, запобігання дискримінації та ін. [8].

Отож, людина у системі права займає центральну позицію. Представницький захист її потреб, прав, інтересів, обов'язків покладається також на недержавні правозахисні організації. Вони покликані регулювати відносини у суспільстві згідно Конституції, Законів України та інших міжнародних договорів.

Література:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 19.02.2017).
2. Національна Асоціація Адвокатів України (НААУ). URL: <http://unba.org.ua/> (дата звернення 21. 02. 2017)
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Про застосування амністії в Україні: Закон України за станом 8 квітня 2016р./Верховна Рада України. Київ: Парлам. Вид-во, 2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 21.02.2017)
4. Про нотаріат: Закон України за станом 2 листопада 2016 р. / Верховна Рада України. Київ: : Парлам. Вид-во, 2016 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/3425-12> (дата звернення 21. 02. 2017)
5. Українська Гельсінська спілка з прав людини. URL:<http://helsinki.org.ua/> (дата звернення 20. 02. 2017)

6. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. URL: <http://www.ombudsman.gov.ua/> (дата звернення: 20.02.2017)
7. Amnesty International Ukraine. URL: <http://amnesty.org.ua/> (дата звернення: 20.02.2017)
8. Human Rights Watch, Нью-Йорк. URL: <https://www.hrw.org/ru> (дата звернення 20.02.2017)
9. Колодій А. М. Правознавство. Підручник Київ, 2009 URL: http://libfree.com/159514404-pravopravoznavstvo__oliynik_ayu.html. (дата звернення 19.02.2017)

Петрикей О.

(наук. кер. – старший викладач Федоров І. О.)

*студент II курсу факультету філології та історії
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка*

Український дисидентський рух і його діяльність

Дисидентський рух як суспільне явище з'явилося в Україні в середині 1950-х рр. Він існував аж до середини 1980-х рр., коли в країні зрештою почалися певні зміни. Від початку це був протест населення проти діяльності влади, її вседозволеності, цілковитої ідеології та репресій, які вони застосовували до всього населення. Тоталітарний режим того часу обов'язково мав викликати рух супротиву, яким і став дисидентський рух. Своїх підлеглих та однодумців дисидентський рух знайшов в усіх містах та регіонах України. Дисиденти – це ті інакомислячі, які намагалися покращити життя людей, змінити ситуацію у країні, протестували проти чинної влади та її антинародних дій. До дисидентів входили загалом інтелігенція і всі ті, хто розумів необхідність змінювати чинну владу та режим у країні. У ті роки людське життя не цінувалося, події перекручувалися і подавалися з вигодою для влади, людей обманювали, у країні був дефіцит, хоча верхівка могла дозволити собі майже все у порівнянні з народом. І це наштовхувало людей до супротиву та здійснення змін. За підрахунками вчених, до лав дисидентів входило більш ніж тисяча осіб. Це була досить висока цифра для такого руху у радянській країні, де будь-який рух, що становив собою певну загрозу для влади чи не підтримував її ідеї, придушувався. До них входили різні верстви населення: від простих селян до лікарів та вчителів. Вони діяли у багатьох містах тодішнього Союзу.

Досліджуючи тему дисидентства, науковці зауважили, що його представники в Україні спочатку виступили проти недоліків існуючої системи, ігнорування законів, прав людини, свободи слова, друку, за розвиток та вільне використання української мови, за висвітлювання реальних історичних подій, за демократизацію, за національні права людей та створення власної державності чи отримання незалежності. Це лише певна частина їхніх планів та ідей, які вони прагнули втілити у життя.

Ідеї дисидентства зародилися внаслідок сумнівів у доцільності і практичності існуючої системи влади, поступово переросли у тверде переконання необхідності докорінних змін у суспільстві, повалення комуністичного тоталітарного режиму. Дисиденти розуміли, що влада навювала лише утопію як мрію, але не могла створити її. Вони прагнули до проведення реформ у країні та виступали проти репресій населення. Можна сказати, що у них були певною мірою демократичні ідеї.

У 1955 р. відбулася значна подія, коли українські політв'язні мордовських концтаборів написали «Відкритого листа» до ООН. Це був перший документ з вимогами українського дисидентства. Цей документ передавав протест українців проти дискримінації народу та зверхності інших. Метою було привернення уваги світу до проблем в УРСР та СРСР. Відсутність справжньої політичної самостійності української республіки, однопартійна система, яка позбавляла суспільство демократичного вибору шляхів політичного розвитку,